SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 200/07-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. októbra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. V. Č., L., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a na ochranu súkromia podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 10 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Okresným súdom Martin pod sp. zn. 9 C 153/01 a Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 8 Co 400/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. V. Č. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2007 doručená sťažnosť Ing. V. Č., L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu a na ochranu súkromia podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 10 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy v konaní vedenom Okresným súdom Martin (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 153/01 a Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 8 Co 400/2006. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 11. júla 2007.

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom okresného súdu č. k. 9 C 153/01-148 z 8. júna 2006 bol žalovaný zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi ako žalobcovi náhradu škody vo výške 841 Sk, pričom nárok sťažovateľa v prevyšujúcej časti do požadovanej celkovej sumy 3 952 Sk okresný súd zamietol. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 400/2006-185 z 27. februára 2007 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Podľa názoru sťažovateľa jeho vec nebola všeobecnými súdmi spravodlivo posúdená a vykonané dôkazy neboli správne vyhodnotené. Svoju úlohu zohrali aj prieťahy v konaní, ktoré umožnili žalovanému a svedkovi Murínovi prispôsobiť výpovede daným okolnostiam. Žalovaný sa teraz sťažovateľovi do očí vysmieva s tvrdením, že na čo sú mu zákony, keď treba mať päste. Dôkazy boli vo veci hodnotené jednostranne, výlučne v prospech žalovaného. Sťažovateľ sa totiž v skutočnosti bránil voči provokujúcemu žalovanému, ktorý násilne vnikol do jeho obydlia proti jeho vôli ako vlastníka a fyzicky ho napadol. Na odvolacom pojednávaní krajského súdu 27. februára 2007 predsedníčka senátu neumožnila sťažovateľovi riadne hovoriť k veci, stále ho zastavovala, hoci žalovaný sa mohol vyjadrovať aj vulgárnejšie, sťažovateľovi tykať, jemu bolo všetko tolerované. Pokiaľ všeobecné súdy ustálili spoluvinu sťažovateľa na vzniku škody, založili tento záver na výpovedi jediného svedka, ktorý však v priebehu konania svoje výpovede v podstatných otázkach menil. Rozpory v jeho výpovediach však neboli odstránené.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, listiny a dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 9 C 153/01 a krajským súdom pod sp. zn. 8 Co 400/2006. Žiada ďalej vysloviť, že rozsudky boli vydané na základe nespoľahlivého zistenia skutkového stavu veci, v dôsledku čoho sú protizákonné a nespravodlivé, pričom neoprávnene zasiahli do súkromného a rodinného života, ako aj postavenia sťažovateľa.

2. Z rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 400/2006-185 z 27. februára 2007 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 153/01-148 z 8. júna 2006 v napadnutej časti, pričom žalovanému nebola náhrada trov odvolacieho konania priznaná. Podľa názoru krajského súdu sťažovateľ požadoval ako náhradu škody zaplatenie čiastky 3 952 Sk. Ku škode malo dôjsť tak, že 26. júna 1999 mal žalovaný neoprávnene vniknúť na pozemok sťažovateľa a po výzve, aby pozemok opustil, mal sťažovateľa fyzicky napadnúť tým, že ho zovretou päsťou udrel do oblasti tváre. Útok mal zopakovať, čím mal sťažovateľovi poškodiť okuliare v hodnote 1 682 Sk, omietku rodinného domu v hodnote 400 Sk a okrasné stromčeky v hodnote 370 Sk. Sťažovateľ požadoval napokon aj náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1 500 Sk za to, že v dôsledku útoku sa nemohol zúčastniť na občianskej výpomoci Ing. J. Žalovaný sa bránil, že celý konflikt vyvolal sťažovateľ, pretože ho ťahal z rebríka dole a rozlial mu farbu. Z tohto dôvodu by mal vzniknutú škodu znášať podľa názoru žalovaného sťažovateľ výlučne sám. Z dokazovania bolo preukázané, že vo veci bolo vedené priestupkové konanie voči žalovanému pre narušenie občianskeho spolunažívania a pre priestupok proti majetku. Priestupkové konanie malo byť skončené rozhodnutím z 25. mája 2000, ktoré malo nadobudnúť právoplatnosť toho istého dňa a ktorým malo byť konanie voči žalovanému zastavené z dôvodu, že spáchanie skutku mu nebolo preukázané. Avšak vzhľadom na to, že proti rozhodnutiu bolo podané odvolanie, v skutočnosti rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť. Odvolací orgán z dôvodu zániku zodpovednosti za priestupok pre preklúziu napokon konanie zastavil. Preto treba konštatovať, že sťažovateľ právom vyčítal v odvolaní záver okresného súdu, podľa ktorého spáchanie skutku nebolo žalovanému preukázané. Podľa názoru krajského súdu z vykonaného dokazovania vyplýva, že 26. júna 1999 došlo k incidentu na pozemku sťažovateľa, pri ktorom ho žalovaný napadol a udrel dvakrát do oblasti tváre, čím došlo k poškodeniu okuliarov, ktoré sťažovateľ každodenne používa. Táto skutočnosť nebola medzi účastníkmi sporná. Vzhľadom na obranu žalovaného, ktorý sa bránil tým, že sťažovateľa udrel až potom, ako ho vyprovokoval tým, že ho stiahol z rebríka a rozlial mu farbu, resp. ho kopol, bolo potrebné zaoberať sa aj otázkou možnej spoluúčasti sťažovateľa na vzniku škody. V tomto smere bolo potrebné vychádzať z výpovede svedka M., ktorý potvrdil výpoveď žalovaného, podľa ktorej to bol práve sťažovateľ, ktorý potýčku so

žalovaným vyvolal. Z výpovede svedkyne Č. zase vyplýva, že ako manželka sťažovateľa dala žalovanému súhlas na vstup na ich pozemok za účelom vykonania natieračských prác, avšak len v priebehu týždňa. V čase konfliktu bola sobota, a preto žalovaný nemal súhlas vykonávať v uvedenom čase natieračské práce z pozemku sťažovateľa. Z výpovede svedkyne H. vyplýva len to, že videla, ako žalovaný napadol sťažovateľa a udrel ho do tváre. Z potvrdenia pracovníka optiky bolo preukázané, že poškodené okuliare sťažovateľa nebolo možné opraviť. Okresný súd až na konštatovanie o zastavení priestupkového konania z dôvodu nepreukázania spáchania skutku žalovanému zistil skutkový stav veci úplne a správne a vyvodil aj správny právny záver. Na základe výpovedí samotných účastníkov, ako aj svedkov je možné nepochybne vyvodiť záver o tom, že ku škode na strane sťažovateľa došlo aj v dôsledku jeho zavinenia. Sťažovateľ mal vzniknutú situáciu riešiť inak, a to aj za predpokladu, ak sa žalovaný nachádzal na jeho pozemku, z ktorého vykonával natieračské práce. Predovšetkým mal žalovaného vyzvať na dobrovoľné opustenie pozemku a po neuposlúchnutí výzvy mal privolať políciu a čakať na jej príchod, a nie celú záležitosť riešiť svojpomocou tým, že začal žalovaného ťahať z rebríka dole, resp. mu vyliať farbu. Je potrebné si uvedomiť, že sťažovateľovi vykonávaním prác žalovaným nehrozila bezprostredne žiadna škoda, a preto svojpomoc nebola namieste. Okresný súd rozhodol správne, keď prihliadol aj na spoluzavinenie sťažovateľa. Čo sa týka výšky škody, bolo nesporne preukázané len to, že sťažovateľovi bola spôsobená škoda na okuliaroch vo výške 1 682 Sk. Iná škoda preukázaná nebola. Inak povedané, sťažovateľ vznik ďalšej škody hodnoverne nepreukázal. Preto okresný súd správne žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

3. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie 15. júna 2007.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde") každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov

takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

Vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 9 C 153/01, nie je daná právomoc ústavného súdu. Ako to vyplýva z citovaného článku 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľa mal krajský súd ako súd odvolací. Tým je vylúčená zároveň právomoc ústavného súdu.

Odlišná je situácia vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 8 Co 400/2006.

Námietky sťažovateľa možno zhrnúť do dvoch častí. Jednak namieta porušenie svojich procesných práv v odvolacom konaní tým, že nemal možnosť sa nerušene vyjadriť na odvolacom pojednávaní, a jednak nesprávne hodnotenie vykonaného dokazovania a z toho vyplývajúce nesprávne skutkové a právne závery všeobecných súdov.

V súvislosti s namietaným porušením procesných práv sťažovateľa na odvolacom pojednávaní krajského súdu treba uviesť, že podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku je prípustné dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak bola postupom súdu účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa zistenia

ústavného súdu podal sťažovateľ dovolanie, a tým je v tejto časti sťažnosti vylúčená právomoc ústavného súdu.

Ďalšia námietka sťažovateľa, podľa ktorej všeobecné súdy vykonané dokazovanie nesprávne vyhodnotili a dospeli tým k nesprávnym skutkovým a právnym záverom, je zjavne neopodstatnená.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu možno vyvodiť, že krajský súd vykonané dokazovanie dôsledne vyhodnotil a dostatočným spôsobom vysvetlil, ako dospel ku skutkovým záverom, ktoré tvorili podklad pre konečné právne posúdenie veci. V žiadnom prípade preto rozsudok nejaví známky arbitrárnosti, ale ani zjavnej neodôvodnenosti. Preto ani neprichádza do úvahy, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol. Napokon treba uviesť, že nemôže byť úlohou ústavného súdu znovu hodnotiť, resp. prehodnotiť dokazovanie, ktoré ústavný súd sám nevykonal.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2007